

ПОТЕНЦИАЛ И РАБОТА

1 зад. Две проводящи сфери с радиуси r_1 и r_2 са свързани с дълъг тънък проводник. На тази система е предаден определен електричен заряд и нейният потенциал е станал φ_0 . Определете:

- а) отношението на големините на интензитетите E_1 / E_2 в непосредствена близост до двете сфери;
 б) отношението на повърхностните плътности σ_1 / σ_2 , с които са заредени двете сфери.

Отг. а) $\frac{E_1}{E_2} = \frac{r_2}{r_1}$ **б)** $\frac{\sigma_1}{\sigma_2} = \frac{r_2}{r_1}$

2 зад. Заряд q е равномерно разпределен по сферичен обем с радиус R . Определете потенциала на електричното поле вътре и вън от сферичния обем. Положете, че $\varphi = 0$ при $r \rightarrow \infty$.

Отг. при $r > R \Rightarrow \varphi = \frac{q}{4\pi\epsilon_0 r^2}$;   при $r < R \Rightarrow \varphi = \frac{q}{8\pi\epsilon_0 R} \left(3 - \frac{r^2}{R^2} \right)$

3 зад. Метална сфера с радиус R е заземена чрез дълъг тънък проводник. На разстояние d от центъра ѝ е разположен положителен точков заряд q_0 . Определете заряда q , индуциран върху сферата.

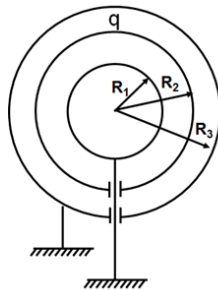
Отг. $q_{\text{инд.}} = -q_0 \frac{R}{d}$

4 зад. Метално кълбо с радиус R_1 , заредено до потенциал φ , е поставено в концентрична проводяща обвивка с радиус R_2 . Определете потенциала на кълбото, ако:

- а) външната обвивка се заземи;
 б) външната обвивка се свърже с кълбото с помощта на проводник.

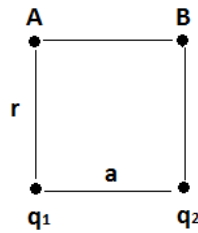
Отг. а) $\varphi_k = \frac{R_2 - R_1}{R_2} \varphi$ **б)** $\varphi_k = \frac{R_1}{R_2} \varphi$

5 зад. Три концентрични безкрайно тънки метални сфери с радиуси R_1 , R_2 и R_3 съответно ($R_1 < R_2 < R_3$) са разположени във вакуум. Двете крайни сфери са заземени, а на средната е съобщен заряд q . Намерете интензитета на електричното поле в цялото пространство.

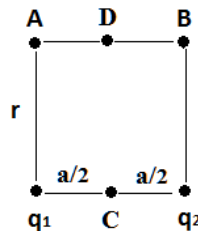
Отг. $E(r) = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \frac{R_1(R_2 - R_3)}{R_2(R_3 - R_1)} \cdot \frac{1}{r^2}$, $R_1 \leq r \leq R_2$ $E(r) = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \frac{R_3(R_2 - R_1)}{R_2(R_3 - R_1)} \cdot \frac{1}{r^2}$, $R_2 \leq r \leq R_3$

6 зад. Да се определи работата на електричните сили за пренасянето на точков заряд q между точките А и В на полето, създадено от зарядите $q_1 = \frac{q_0}{2}$ и $q_2 = -\frac{q_0}{2}$.

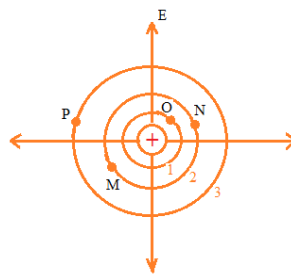
Отг. $A = qk \left(\frac{q_0}{r} - \frac{q_0}{\sqrt{a^2 + r^2}} \right)$

7 зад. Да се определи работата на електричните сили за пренасянето на точков заряд q между точките С и D на полето, създадено от зарядите $q_1 = q_0$ и $q_2 = -q_0$. Точка D е разположена в средата на отсечка АВ, а т. С - в средата на отсечката, свързваща зарядите q_1 и q_2 .

Отг. $A = 0$

8 зад. На фигурата по-долу са показани три екипотенциални повърхности за полето на точковия заряд q . Техните потенциали са: $\varphi_1 = 30 \text{ V}$, $\varphi_2 = 20 \text{ V}$ и $\varphi_3 = 10 \text{ V}$. Определете работата на електричните сили за пренасяне на пробен заряд $q_0 = 1 \cdot 10^{-9} \text{ C}$ от точка М в точки N, O и P.

Отг. $A_{MN} = q_0(\varphi_M - \varphi_N) = 0;$
 $A_{MO} = q_0(\varphi_M - \varphi_O) = -10 \cdot 10^{-9} \text{ J};$
 $A_{MP} = q_0(\varphi_M - \varphi_P) = 10 \cdot 10^{-9} \text{ J}$